

RAADSVOORSTEL

Gemeenteraad	:	Bergen
Raadsvergadering	:	7 november 2019
Zaaknummer	:	BB19.00439
Voorstelnummer	:	RAAD190171
Commissie	:	Algemene raadscommissie
Commissie	:	17 oktober 2019
Soort agendering	:	Ter bespreking
Agendapunt	:	
Team	:	Beleid en Vastgoed
Opsteller(s)	:	Otto van den Berg
Telefoonnummer	:	088 909 7650
Bijlagen:	:	1x: samenvatting Startnotitie Regionale EnergieStrategie NHN

Onderwerp:	– opdracht tot het opstellen van de Regionale Energie Strategie Noord Holland Noord
-------------------	---

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit:

1. Opdracht te geven tot het opstellen van de Regionale Energie Strategie Noord Holland Noord en dit te doen
  - na het vaststellen van het Klimaatakkoord in de 2e kamer en
  - onder voorbehoud van goedkeuring van het Klimaatakkoord door de Buitengewone ALV van de VNG op 29 november 2019.
2. Kennis te nemen van de samenvatting van de Startnotitie Regionale Energie Strategie Noord Holland Noord.

Geheimhouding

- Nee
 Ja

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

In oktober 2019 is het nationaal Klimaatakkoord afgesloten. Dit is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015), met de doelstelling 49% CO₂ reductie in 2030 en als einddoel 95% CO₂ reductie in 2050. In het bestuurlijk Programma 'Samen bouwen aan Uitgeest' leert Uitgeest zich aan het akkoord van Parijs.

Het uitwerken en realiseren van deze nationale doelen vraagt ook om een regionale en lokale invulling. Daarom hebben in februari 2018 de overheidskoepels (IPO, VNG, UvW, Rijk) in het Interbestuurlijke Programma (IBP) afgesproken Regionale Energie Strategieën (RES) uit te werken. Het betreffen 30 regio's in totaal. De regio Noord Holland Noord (NHN) is één van de regio's, waarin 3 deelregio's liggen (waaronder regio Alkmaar), met in totaal 18 gemeenten.

De RES betreft het opstellen van een plan voor realisatie van duurzame energie in het buitengebied tot 2030 conform een bepaalde opgave (zie 'Toelichting op het advies'). Hierbij moet hoofdzakelijk worden gedacht aan wind- en zonne-energie, technieken die hebben bewezen technisch en economisch haalbaar te zijn. De gemeente is de regisseur bij het opstellen van de lokale versie van de RES. In principe is de RES NHN de optelsom van alle lokale versies. De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

De RES vormt samen met de Transitie Visie Warmte (TVW) de landelijke programma's die onder regie van de gemeenten op lokaal niveau worden uitgewerkt. De TVW richt zich in het bijzonder op duurzame verwarmingstechnieken voor woonwijken (bijvoorbeeld een warmtenet of warmtepomp). In woongemeenten als de BUCH-gemeenten vormen zij de belangrijkste bijdrage om de reductie van 49% CO₂ uitstoot in 2030 te behalen.

De RES wordt ontwikkeld van globaal naar concreet, van regio-niveau naar gemeentelijk niveau. Op gemeentelijk niveau heeft de gemeente de regie. Zij geeft invulling aan het (participatie)proces. In het proces hier aan vooraf, op niveau van regio en deelregio, ligt de regie bij het managementteam NHN. Zij laat zich hierin ondersteunen door een consortium van gespecialiseerde bedrijven. Dit consortium zal ook begeleiding bieden voor het (participatie)proces dat op gemeenteniveau gaat spelen.

Het opstellen van de RES heeft na ondertekening van het Klimaatakkoord 1,5 jaar de tijd tot afronding. Het is aan de gemeenteraden om opdracht te geven tot het opstellen van de RES. Negen maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord stellen de colleges de concept-RES-en vast. De concept RES omvat nog geen concrete locaties voor opwek, maar zoekgebieden voor opwek. In de daaropvolgende 9 maanden wordt dit uitgewerkt tot de definitieve versie, waarin de zoekgebieden worden uitgewerkt en geconcretiseerd tot de definitieve RES, RES 1.0. Dit wordt door de raden goedgekeurd.

Voor dit moment wordt de gemeenteraad gevraagd 'opdracht' te verlenen tot het opstellen van de RES.

KEUZERUIMTE

De gemeente is als regisseur sturend bij het opstellen van de RES. Tegelijkertijd gelden kwantitatieve doelstellingen voor het resultaat en kwalitatieve voorwaarden voor het te

volgen proces. Aan deze kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden zal het RES –proces ook worden getoetst (zie ook ‘Toelichting op het advies’).

Mocht aan deze voorwaarden uiteindelijk niet worden voldaan, dan is binnen de Omgevingswet, die per 2021 ingaat, voorzien in interventie instrumenten. In eerste instantie gebeurt dit in ‘goed overleg’. Bij projecten van nationaal en provinciaal belang kan er vanuit het rijk of provincie een projectbesluit (i.p.v. inpassingsplan) worden genomen. Het is daarom belangrijk dat de regionale en lokale plannen in overeenstemming worden gebracht met de nationale opgave.

TOELICHTING OP HET ADVIES

Landelijke opdracht

Met de ondertekening van het Klimaatakkoord heeft elk van de 30 RES-regio’s in Nederland de opdracht om een Regionale Energie Strategie voor 2030 op te stellen. Om 49% CO₂ reductie in 2030 te behalen is grootschalige opwek van duurzame energie nodig. Omgerekend betekent dit een hernieuwbare elektriciteitsbehoefte van 84 TWh in 2030. Voor de productie van hernieuwbare elektriciteit op zee wordt uitgegaan van circa 49 TWh. Voor grootschalige opwek op land is de ambitie 35 TWh productie. Daarnaast wordt verwacht dat de toename van ‘kleinschalig zon op daken’ een productie van totaal 7 TWh zal opleveren. Voor de productie van duurzame energie benodigd voor de doelstelling van 2030 is dit totaal toereikend.

Echter, de RES richt zich op de grootschalige opwek op het land, oftewel in het buitengebied.

Er is geen landelijke verdeelsleutel voor de doelstelling van 35 TWh grootschalige opwek op land. Het is juist de bedoeling om, middels het RES-proces en aan de hand van de gelijkwaardige regionale inzet, tot een bod te komen. Het Rijk heeft bepaald dat in 2030 35 TWh duurzame energie opgewekt gaat worden, de gemeente bepaalt hoe, met wie en waar dit ingevuld wordt.

Wel is op BUCH niveau een referentie bepaald. Dit is gebaseerd op een omrekening van de 35 TWh naar de BUCH-gemeenten op basis van het aantal inwoners. In deze omrekening is de hoeveelheid grootschalige zonneweides en windmolens in het buitengebied van NHN meegenomen. (zie hiervoor bijlage Samenvatting Startnotitie RES NHN).

‘Kleinschalig zon op dak’ en energiebesparing zijn beide belangrijke onderwerpen voor de RES maar tellen niet mee als vermindering of vermeerdering van het bod.

Leidende principes voor ‘kwaliteit RES’

De concept-RES zal niet alleen worden getoetst op de kwantitatieve invulling, maar ook op kwalitatieve aspecten. Dit heeft betrekking op het volgende:

- Streven naar ruimtelijke kwaliteit, kosten efficiency en maatschappelijk draagvlak.
- Voor een uitgebreidere toelichting, zie bijlage Samenvatting Startnotitie RES NHN.

Juridische status RES

Na vaststelling van de definitieve RES 1.0 door de raad (voorjaar 2021) wordt de ruimtelijke opgave van de RES opgenomen in de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies. Op een omgevingsvisie en de RES is geen mogelijkheid tot beroep. Pas als de ruimtelijke opgave vertaald wordt naar een omgevingsplan of omgevingsbesluit is dit mogelijk. Als het RES proces zorgvuldig doorlopen wordt (o.a. zorgvuldige participatie) en de belangen goed zijn afgewogen, dan voldoet het product RES aan de voorwaarden van een milieu effect rapportage (plan-m.e.r.), waarmee juridische risico’s worden beperkt.

Doorrekening en beoordeling

Vanuit de regio NHN wordt de concept-RES via het Nationaal Programma RES ter doorrekening aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) aangeboden. De concept-RES wordt daarnaast kwalitatief beoordeeld door het Nationaal Programma RES. Als de RES in onvoldoende mate voldoet aan de nationale doelstelling, dan wel de kwalitatieve beoordeling van het doorlopen proces laag is, wordt de regio verzocht om het bod van de RES te verhogen of te verbeteren.

Doelstelling is dat het aanbod van de regio NHN tesamen met de andere 29 regio's optelt tot de landelijke opgave van 35 TWh. Indien dit niet het geval is, moet - in de 9 maanden na de beoordeling door het PBL - de nog resterende opgave door de 30 regio's onderling verdeeld worden. Als de regio's niet zelf tot een verdeling komen zal, daarvoor een gezamenlijke verdeelsystematiek worden toegepast. In ergste geval zal een interventie-instrument van de Omgevingswet worden ingezet

OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

Het college adviseert de raad in te stemmen met de start van de RES.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De RES kent een lokale invulling, participatie en vaststelling, maar kent op niveau van regio Alkmaar een duidelijke afstemming en – indien mogelijk – samenwerking. Dit betreft zowel de voorbereiding, de participatie en de ambtelijke en bestuurlijke afstemming. Het Regionale programmabureau RES NHN vervult een faciliterende rol naar de gemeenten toe en draagt zorg voor de afstemming op het niveau boven de regio Alkmaar tussen stakeholders, besturen en gemeentesecretarissen.

RISICO'S

Binnen het programma RES NHN kunnen risico's ervoor zorgen dat de vastgestelde scope niet binnen de geplande tijd en budget blijft. Om dit te voorkomen wordt vanuit dit programma strak gestuurd op het identificeren en beheersen van de risico's. In samenspraak met het bureau dat de Ruimtelijke ateliers voor participatie leidt, is hiervoor een strakke planning opgesteld.

Tegelijkertijd is het van belang om aan de kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden te voldoen (onder andere een zorgvuldige participatie conform het M.E.R.-proces), om te voorkomen dat na de 1^e 9 maanden van het jaar de beoordeling van de concept-RES negatief uitpakt en voor de opgave een nieuwe invulling dient te worden gemaakt.

FINANCIËN

Via het landelijke programma RES wordt per jaar (gedurende 3 jaar) budget beschikbaar gesteld voor de 30 RES-regio's. Aan de RES NHN wordt ca 500.000 euro toegekend. Dit bedrag zal worden ingezet voor de programma organisatie, onderzoeksgeld, participatie, proceskosten, communicatiemiddelen, ed. De landelijke bijdrage is niet bestemd voor gemeentelijke capaciteit, bijvoorbeeld voor het opstellen en uitvoeren gemeentelijke 'Transitie Visies Warmte'.

Daarnaast faciliteert de provincie NH het RES-proces door het uitvoeren van onderzoeken en het beschikbaar stellen van capaciteit en expertise.

De gemeenten stellen de voorzieningen beschikbaar ten behoeve van de lokale en regionale ateliers (locatie, catering). Dit betreffen bescheiden kosten voor de gemeenten in de orde van grootte van een paar duizend euro. Dit wordt binnen het budget opgevangen.

Op dit moment valt niet te voorzien welke (personeels)kosten gaan spelen vanaf het moment dat de RES feitelijk wordt uitgevoerd (realisatie van de duurzame technieken in het buitengebied) en per wanneer dit gaat spelen. In een later stadium wordt hieraan invulling gegeven.

COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

Maatschappelijk draagvlak

Maatschappelijk draagvlak is zeer belangrijk in het RES-proces. Dit draagvlak wordt voor een belangrijk deel lokaal georganiseerd en wordt bereikt door zorgvuldige communicatie en participatie.

Participatie wordt tijdens het RES-proces georganiseerd in de vorm van ruimtelijke ateliers, zowel lokaal als regionaal, waarin het gesprek met de samenleving plaatsvindt over de ruimtelijke inpassing van de maatregelen.

Daarnaast worden thematische ateliers georganiseerd, primair gericht op stakeholders; (professionele of georganiseerde) partijen met belang bij de energietransitie. Tijdens deze thematische ateliers wordt kennis en input voor de RES opgehaald, zoals rond het onderwerp participatie of natuur en ecologie.

Het plan van aanpak voor participatie en communicatie rond het RES-proces op gemeenteniveau zal worden vorm gegeven in samenspraak tussen gemeentelijke ambtenaren, het programmabureau NHN en het bureau dat het programma in NHN begeleidt. Hierbij zal tevens afstemming in de regio Alkmaar plaatsvinden zodat de gemeenten in deze sub-regio een vergelijkbaar proces en resultaat realiseren. In het plan van aanpak wordt rekening gehouden met het (participatie) proces van andere gemeentelijke programma's.

Naar verwachting zal het plan van aanpak eind 2019 worden opgesteld.

Gemeenteraad

De raad is reeds geïnformeerd over de RES, met :

- Raadsinformatie bijeenkomst, Regionale raadsinformatie bijeenkomst, Raadsinformatiebrief.

De raad wordt in het vervolgproces als volgt betrokken en geïnformeerd:

- Informatieverstrekking tijdens regionale raadsinformatie bijeenkomsten,
- Kennisdagen georganiseerd vanuit het programma RES NHN,
- Nieuwsbrieven,
- Deelname aan lokale en regionale ateliers,
- raadsinformatie bijeenkomsten voorafgaand aan vaststellingsmomenten.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Het RES-proces in de regio NHN kent verschillende momenten voor besluitvorming:

- start RES: direct na het ondertekenen van het Klimaatakkoord besluiten de raden tot het starten van het RES-proces,
- Concept RES: deze wordt ca. 9 maanden na de formele ondertekening van het Klimaatakkoord vastgesteld door de colleges van gemeenten. Dit besluit is een processtap

en kent op gemeenteniveau daarom alleen een collegebesluit. De raad wordt wel geïnformeerd.

- RES 1.0: deze wordt ca. 18 maanden na de formele ondertekening van het Klimaatakkoord vastgesteld door de gemeenteraden en aangeboden aan het landelijke programma.

Na vaststelling van de definitieve RES 1.0 wordt de ruimtelijke opgave van de RES opgenomen in de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen. Hier zal ook besluitvorming over plaatsvinden. Streven is dat de RES binnen een jaar na vaststelling van de RES 1.0 is verankerd en vastgesteld in de omgevingsvisie en dat in 2025 alle vergunningen verleend zijn voor de uitvoering.

Vervolg:

Het RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030. Elke twee jaar vindt er een actualisatie van de RES plaats, waarbij de RES wordt gemonitord, geactualiseerd en weer wordt vastgesteld door de raden (RES 2.0 en verder).

BIJLAGEN

- bijlage 1: Samenvatting Startnotitie Regionale EnergieStrategie NHN

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

nvt

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

De heer mr. M.N. Schroor
secretaris

Mevrouw drs. H. Hafkamp
burgemeester